

TÁRSASÁG A
SZABADSÁGJOGOKÉRT

Dr. Kozma Ákos alapvető jogok biztosa

Alapvető Jogok Biztosának Hivatala

R70 Irodaház

1074 Budapest, Rákóczi út 70-72.

Tárgy: a Kéthelyi Értelmi Fogyatékosok Otthonában uralkodó körülmények, valamint az otthon közelmúltban meghalt lakói - [REDACTED] Rita és mások - halála kapcsán az intézet esetleges mulasztásainak kivizsgálása iránti panasz

Tisztelt Biztos Úr!

Alulírott dr. Jovánovics Eszter (lakcím: [REDACTED]), mint a Társaság a Szabadságjogokért (TASZ, 1136 Budapest, Tátra u. 15/b) jogásza, [REDACTED] (szül.: [REDACTED] lakcím: [REDACTED]) panaszos képviseletében és alulírott Szabó Máté, a TASZ szakmai igazgatója a TASZ képviseletében, az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI törvény (a továbbiakban Ajbt.) **18. §** alapján panasszal fordulunk Önhöz és kérjük, hogy az Ajbt. **20. §** alapján folytasson vizsgálatot az alább kifejtett ügy kapcsán.

Tényállás:

Panaszos néhai lánya [REDACTED] Rita a Kéthelyi Értelmi Fogyatékosok Otthonának (8713 Kéthely, Magyar u. 35.) Down-szindrómás lakója 2018. szeptember 13-án 39 évesen hunyt el. Rita hátfájdalmai es láza miatt többször kérte, hogy vizsgálják meg, orvoshoz mégis csak késedelmesen (2019. szeptember 10-én) vitték el. Aznap este, miután a körzeti orvos torokgyulladással diagnosztizálta, Rita az intézet udvarán sétálva befulladt, eszméletét veszítette, majd mentővel a Somogy Megyei Kapos Mór Oktató Kórház Marcali Telephelyére szállították be, ahol 3 nappal később – tüdőgyulladásban – meghalt.

Az intézményben rettenetes körülmények uralkodnak, embertelenül bánnak a lakókkal, tudomásunk szerint hanyagság miatt több haláleset is előfordult már.

A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (Szoctv.) rendelkezik arról, hogy az ápolást, gondozást nyújtó intézmények gondoskodnak a bentlakók étkeztetéséről, lakhatásáról, mentális gondozásról, valamint egészségügyi ellátásáról. Rita betegségének megállapítására és kezelésére lehetőség lett volna, ha komolyan veszik panaszait, figyelnek rá, és ennek megfelelően időben elviszik orvoshoz. Időben megkezdett szakszerű kezeléssel jó eséllyel az életét is megmenthették volna.

TÁRSASÁG A
SZABADSÁGJOGOKÉRT

A halálozások közül tudomásunkra jutott néhány további eset az elmúlt időszakból:

Egy fiatal, ██████████ nevű nőt nyáron hoztak át egy gyermekotthonból. Aznap este, amikor Kéthelyre került, két lakó megerőszakolta. A lányt benyugtatózták és kórházba szállították, ahol rövidesen meghalt. A lány gondoka a történésekről semmit sem tudott, annak ellenére, hogy be kellett mennie a kórházba, hogy hozzájáruljon a gyomorszonda behelyezéséhez, mert Tímea nem akart enni, nem beszélt, nem mozgott, holott korábban önjáró volt.

██████████ combnyaktörése volt, az intézet nem gondoskodott az orvoshoz szállításáról, végül belehalt a fertőzésekbe.

██████████ szintén nem vitték orvoshoz, amikor a szemével voltak problémák. József hamarosan megvakult és nem sokra rá meghalt.

Mindemellett Ritát a halálát megelőző évben elütötte egy autó. Az intézet nem tájékoztatta a szülőket arról, hogy Rita kulcsontja eltört a balesetben vélelmezhetően azért, mert az autó vezetője korábban az intézet jogtanácsosa (és egyben Marcali korábbi rendőrkapitánya) volt.

A körülmények 3 éve az új vezetéssel változtak meg. Azóta több ápolót elbocsátottak az intézményből, azért, mert konfliktusba kerültek az új vezetéssel. Erre vezethető vissza, hogy az intézetben dolgozók nem mernek beszélni az intézeti körülményekről, az indokolatlan halálesetekről.

A „rosszul viselkedő” lakókat továbbá büntetésből a B osztályra helyezik át, ez az a részlege az intézetnek, ahol a lakóknak még kevesebb önállóságuk van, mint egyébként. Több lakót megfenyegettek, hogy begyógyaszerezik őket, ha panaszkodni mernek. Ezen kívül üres papírt íratnak alá a lakókkal arra vonatkozólag, hogy mennyi zsebpénzt adtak ki nekik, a papírt feltételezhetően csak később töltik ki a pénz egy részének visszatartásával. Feltételezhetően egyéb visszaélések is történnek az intézetben, de mivel a lakók és az ápolók is tartanak a következményektől, nehéz hivatali felhatalmazás nélkül több információhoz hozzáférni.

Álláspontunk alapján az otthonban uralkodó körülmények, valamint a halálesetekkel kapcsolatos mulasztások lehetősége felveti az élethez és az emberi méltósághoz való jog; a kínzás és az embertelen, megalázó bánásmód tilalmának; valamint az egyenlő bánásmód sérelmének gyanúját; ellentétben a fogyatékossgal élő emberek kiemelt védelmének elvével; nem felel meg továbbá a Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi CXII. törvényben vállalt nemzetközi kötelezettségeknek sem.

A preventív védelem, a hanyagságból bekövetkező halálesetek jövőbeli megelőzése érdekében - és az állam életvédelmi kötelezettségének érvényesülése szempontjából - szükségesnek tartjuk a halálesetek kapcsán az Otthon esetleges mulasztásainak megalapozott és részletes kivizsgálását.

Fentiek alapján kérjük a T. Biztos Urat, hogy Kende Rita ügyében az Ajbt. 20. § (1) bekezdése alapján folytasson egyedi vizsgálatot.

TÁRSASÁG A
SZABADSÁGJOGOKÉRT

Tekintettel továbbá arra, hogy a Kéthelyi Értelmi Fogyatékosok Otthonában fokozottan kiszolgáltatott, kommunikációban is korlátozott emberekről van szó, akik alacsony fokú jogérvényesítési képességgel rendelkeznek, kérjük T. Biztos Urat, hogy az intézményi körülmények, valamint az intézményben történt további halálesetek kivizsgálása érdekében az Ajbt. 18. § (4) bekezdése alapján indítson hivatalból vizsgálatot az alapvető jogokkal kapcsolatos, különösen súlyos visszaesések kivizsgálása és megszüntetése érdekében.

Az Ajbt. 21. § (1) bekezdésének d) pontja értelmében kérjük továbbá a Kéthelyi Értelmi Fogyatékosok Otthonának (8713 Kéthely, Magyar u. 35.) preventív célú helyszíni vizsgálatát, a további hanyagságból bekövetkező halálesetek megelőzése, illetve a fogyatékosokkal élő emberek jogainak védelme érdekében.

Budapest, 2019. október 15.

Tisztelettel:

dr. Jovánovics Eszter

a panaszosok képviselőjeként

dr. Szabó Máté

szakmai igazgató